

Resource Center for Human Rights

Str. Al. Hâjdeu 95 A, Chișinău, Moldova MD2005
Tel: (373 22) 212 816, 278 482; Fax: (373 22) 225 257

www.credo.md

1. Opinia cu referire la proiectul de lege cu privire la răspunderea disciplinară¹

Susținem de principiu aprobarea acestui proiect de lege. Formulăm o serie de propuneri de îmbunătățire.

1. La art. 4 (Abateri disciplinare)

1. Clasificarea încălcărilor disciplinare în 2 categorii mari prin modificarea art. 4(1), anume: a) încălcările disciplinare cu referire la efectuarea justiției și b) încălcările disciplinare cu referire la încrederea în justiție și statutul judecătorului². Această clasificare aduce o claritate mai mare privind caracterul încălcării.
2. Propunem o clasificare suplimentară conform gravității încălcării³, anume: grave și mai puțin grave.
3. Includerea în lista încălcărilor disciplinare cu referire la efectuarea justiției:
  - a. Aplicarea în mod intenționat, cu rea-voință sau aplicarea din neglijență vădită a legislației contrar practicii judiciare uniforme sau încălcarea cu rea-voință sau din neglijență vădită a normelor legislației *sau a interpretării eronate a faptelor și probelor prezentate* (actual punct b) modificat⁴),
  - b. Lipsa de motivare conform cerințelor legislației și practicii judiciare stabilite sau motivarea contrară ionamentului juridic, de natură să afecteze prestigiul justiției (actual paragraful punct o) cu modificări),

¹ Sedința de Guvern, subiectul Nr 15 Pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor <http://www.gov.md/sedintevew.php?l=ro&idc=495&id=6870> din 16.10.2013 și

Proiectul legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor examinat în cadrul Parlamentului de comisia de specialitate <http://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelelegislative/tabid/61/LegislativId/1985/language/ro-RO/Default.aspx>

² As se vedea experiența Italiei, Spaniei, Belgiei, etc în A comparative analysis of the Disciplinary Systems for European judges and prosecutors, 2012, A.Naivs, C.Florence, E.Morgane

³ În legea Spaniei Legea 12666 LEY ORGANICA 6/1985, de I de JULIO, del Poder Judicial., cap.III, A) Foarte grave: 1. încălcările interdicțiilor prevăzute de lege, 2. Amestec sau direcționarea comenzilor sau presiunii de orice fel, în aplicarea sau interpretarea legii corespunzătoare a oricărui alt organ jurisdicțional, 3. neglijare sau întârzieri nejustificate în exercitarea funcțiilor judiciare, 4. absența nejustificată pentru mai mult de zece zile la locul de muncă, 5. Ciocniri grave și repetate, pentru motive imputabile judecătorului cu autoritățile, pe motive de îndeplinire adecvată îndatoririlor, 6. omisiuni care creează de răspundere civilă pentru neonorarea obligațiilor de plată a pensiei de întreținere, 7. Săvârșirea unei infracțiuni grave, repetate pentru alte două abateri grave, care au fost anulate fără aplicarea sancțiunii. B) Grave: 1. Lipsa de respect flagrant față de superiorii în ordinea ierarhică, în prezența acestora, în scris, să fie intenționat dat publicității, 2. Încălcare interdicțiilor sau a obligațiilor în temeiul prezentului act, 3. Neoprirea promovării cerințelor disciplinare pentru secretarii și asistenții din subordine, atunci când aceștia comit încălcări grave de către în virtutea obligațiilor ultimilor, 4. Absențe nemotivate pentru mai mult de trei zile de la locul de serviciu, 5. Corectare aplicare sau interpretări nefundate de instanță inferioară cu excepția cazului în administrarea justiției în resursă în baza legii, 6. exces sau abuz de autoritate în privința secretarilor de stat, ale instanțelor și membrilor organelor de urmărire penală, avocaților și parturilor privind statutul acestora, 7. Absențe nemotivate a hotărârilor judecătorești sau opinii atunci când acestea nu constituie o abatere gravă, 8. încălcarea obligației de întârziere sau neglijență în expedierea a cazului care nu se califică drept foarte grav, 9. Comiterea abaterilor ușoare care au fost sancționate anterior de două ori care nu au fost anulate. C) Ușoare: 1. Lipsa de respect pentru superiorii ierarhici să nu constituie o abatere gravă, 2. Întârziere în expedierea de caz dacă rezoluția nu constituie abatere gravă, 3. Absențe nemotivate de mai puțin de trei zile de la locul de serviciu, 4. Încălcare sau neglijență în îndeplinirea atribuțiilor referitoare la biroul stabilit prin prezenta lege, dacă nu constituie infracțiune mai gravă.

⁴ În baza experienței din Italia, Spania

- c. Nerespectarea secretului deliberării sau a confidențialității lucrărilor care au acest caracter, precum și a altor îndrumări confidențiale de care a luat cunoștință în exercitarea funcției (actual punct f)),
  - d. Încălcare, din motive imputabile judecătorului, a termenilor de îndeplinire a acțiunilor de procedură, inclusiv a termenelor de redactare a hotărârilor judecătorești și de transmitere a copiilor acestora participanților la proces (actual punct g)),
  - e. Utilizarea unor expresii inadecvate în cadrul procesului de înfruntare a justiției, în cuprinsul hotărârilor judecătorești (actual punct o) cu modificări)
  - f. Atitudinea nedemnă în procesul de înfruntare a justiției față de participanții la proces sau alte persoane (actual punct k)),
  - g. Încălcare normelor imperative și interdicțiilor ale legislației în procesul de înfruntare a justiției (actual punct i)),
  - h. *Cauzarea consecințelor negative grave în exercitarea activității autorităților imputabile judecătorului, pe motive de îndeplinire adecvată, la timp a îndatoririlor judecătorului,*
  - i. *Nerespectarea pulcritudinii prompte a proceselor și hotărârilor judiciare, conform regulilor stabilite de Consiliul Superior al Magistraturii,*
4. Includerea în lista încălcărilor disciplinare cu referire la încrederea în justiție și statutul judecătorului:
- a. Imixtiunea în activitatea de înfruntare a justiției a altui judecător (actual punct d)),
  - b. Intervențiile ilegale sau exploatarea poziției de judecător în raport cu alte autorități, instituții sau funcționari fie pentru soluționarea unor cereri, pretinderea sau acceptarea rezolvării intereselor personale sau ale altor persoane, fie în scopul obținerii de foloase necuvenite (actual punct e)),
  - c. Absențe nemotivate de la serviciu, întârzierea ori plecarea fără motive obiective de la serviciu, dacă aceasta a afectat activitatea instanței (actual punct h)),
  - d. Încălcare prevederilor referitoare la incompatibilitățile, interdicțiile și restricțiile funcției de judecător (actual punct l) modificat)),
  - e. Comiterea unei fapte care întrunește elementele unei infracțiuni sau a contravenției, dacă aceasta a adus atingere prestigiului justiției (actual punct m)),
  - f. Obstrucționarea, prin orice mijloace, a activității reprezentanților în exercitarea funcțiilor Consiliului Superior al Magistraturii (actual punct n) cu modificări),
  - g. Manifestații care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției, comise în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în afara acestora (actual punct p)),
  - h. Încălcare regimului de declarare a veniturilor și a incompatibilităților (completarea),
5. Excluderea următoarelor încălcări disciplinare:
- a. punct a) actual
  - b. punct c) actual.
6. Cu referire la art. 4(2), elaborarea încălcărilor disciplinare relevante funcțiilor administrative, complementare celor prevăzute de art. 4(1), comise de președinți și vice-președinți ai instanțelor, anume:

- a. *Încălcarea normelor imperative și interdicțiilor ale legislației în procesul de gestionare a instanțelor judecătorești,*
  - b. *Imixtiunea directă și indirectă în activitatea de desfășurare a justiției a altui judecător sau acțiuni nelegitime în raport cu secretariatul sau asistenții judecătorilor,*
  - c. *Nerespectarea procedurii aleatorii de repartizare a cazurilor spre examinare, conform legislației,*
  - d. *Nerespectarea pulcritudinii prompte a proceselor și hotărârilor judiciare, conform regulilor stabilite de Consiliul Superior al Magistraturii,*
  - e. *Obstrucționarea, prin orice mijloace, a activității reprezentanților în exercitarea funcțiilor Consiliului Superior al Magistraturii.*
7. În practica Italiană⁵ și Spaniolă⁶ procedurile disciplinare sunt lansate urmând încheierea eventualelor proceduri de investigație penală soldate cu achitare, astfel încât se constată, în baza probelor administrate existența încălcărilor disciplinare care pot rezulta în aplicarea sancțiunilor disciplinare. Considerăm că această prevedere trebuie introdusă în Republica Moldova. Acesta este efectiv ar confirma existența separat a 2 mecanisme separate de investigație, una penală și celălalt disciplinar care se desfășoară în mod independent și autonom.⁷

2. La art. 6 (Sancțiuni disciplinare)

1. Modificarea sancțiunilor disciplinare prin care se înlocuiesc reducerii salariului cu o amendă financiară în aceiași valoare de la 15 la 30% pentru perioada specificată de la 3 luni la 1 an.
2. Modificarea prin completarea sancțiunilor de: 1) suspendarea din funcție până la 1 an de activitate în funcție de judecător sau pierderea vechimei de muncă până la 1 an, 2) transferul forțat la o instanță inferioară⁸,
3. Modificarea prin completarea sancțiunilor cu referirea cazului spre examinarea organului de urmărire penală.
4. Propunem clasificarea sancțiunilor disciplinare în grave și mai puțin grave.

5. Articolul 17 (Transparența activității Colegiului disciplinar)

1. Modificarea prin completare prin care Colegiul Disciplinar va informa și reflecta în public, pe pagina electronică a sa, despre întregul proces de examinare a cazurilor individuale, inclusiv:
  - a. intrare în examinare a cazului,
  - b. Nota informativă elaborată de inspecția judiciară,
  - c. decizia de admisibilitate a completului,

⁵ Art 30 al legii Italiene, Regio Decreto Legislativo 31 maggio 1946, n. 511, Guarentigie della magistratura.

⁶ Legea 12666 LEY ORGANICA 6/1985, de I de JULIO, del Poder Judicial.

⁷ Art. 28 al legii Italiene. Regio Decreto Legislativo 31 maggio 1946, n. 511, Guarentigie della magistratura. 28. Rapporti tra il procedimento disciplinare e il giudizio civile o penale. [Il procedimento disciplinare è promosso indipendentemente dall'azione civile o penale che procede dal medesimo fatto, od anche se il procedimento civile o penale è in corso. Nel caso in cui il magistrato sia sottoposto a procedimento penale, si applicano gli artt. 3 del Codice di procedura penale e 31 del presente decreto. Qualora nei confronti del magistrato sia pronunciata sentenza penale, si applica l'art. 29 del presente decreto]

⁸ Art. 19 In Italia Regio Decreto Legislativo 31 maggio 1946, n. 511, Guarentigie della magistratura. sunt folosite următoarele sancțiuni disciplinare: Sancțiunile disciplinare sunt: 1) avertismentul; 2) Cenzura; 3) pierderea de vechime; 4) eliminarea; 5) punere sub acuzare.

- d. hotărârea Colegiului pe marginea cazului,
- e. informarea despre agenda de activitate a Colegiului disciplinar cu respectarea legii cu privire la transparența decizională,
- f. publicarea raportului anual de activitate,
- g. invitarea și acceptarea la solicitare a memoriilor din partea părților interesate în procesul de examinare în cadrul Colegiului Disciplinar.